

ଓମା

E-mail: r.jalagania@mail.ru

№312 (371) 21-28 აპრილი 2015

სახალხო მოძრაობა „სამებრელოს“ ორგანო 30 თებერვალი

ეს, არამედ ისაა, რომ დაცარჩენება ქართველების არ ვიზუალიზირდება – აკაცი განიტანდება.

კვირი, რომ ჯერ პიღევ ბგაძვს შანსი, ავაშენოთ ისათი საქართველო, როგორზეც ვოცნებოდი...

დაიბეჭდა გაზეთში “საქართველო და
მსოფლიო”, 2014 წელს

ტექნოლოგიურ პროფესიებს, ხოლო სახ-
ელმწიფო ვალდებულია „უმჯურნალოს კველა
გერმანიულს, შეუქმნას მას ფიზიკური და ინ-
ტელეგრაფულური განვითარებისთვის საჭირო
პირობები, არ დაუშვას რელიგიური სექტების
ჩამოყალიბება. დისციპლინა და ვალდე-
ბულებები – მხოლოდ გერმანიულებისთვის,
კველა დანარჩენს – სრული თავისუფლება.

როგორც ხედავთ, ალექს დადების საბჭოთა
კავშირის დაშლის თავისი ცნობილი დო-
ქტორინით, უბრალოდ, პიტლერის მოხსეავდეა.
ახლა კი შეადარეთ ის თავისუფლებები,
რომლებიც პიტლერს უნდოდა ჩვენთვის
მოენიჭებინა ჩვენივე დევრადაციისთვის, მი
თავისუფლებებს, რომლებსაც ჩვენი სახო-
გადოების ლიბერალური ნაწილი და მათი
დასავლეური კურატორები ითხოვენ. ერთი
და იგივე არ არის?

საზოგადოებრივი ცნობიერებით მანიპულირების პროცესში თავისუფლების ცნება ყველაზე კამიყენებადია. 20 წლია, ჩვენი

ప్రయోగి ఈ డాక్టరుప్పులు అనేవి. ఒక వ్యక్తిగతి నుండి మహారాత్మక్షేపించాలని గారికంఠ్ బ్రహ్మ కృష్ణ రథ గ్రాంపించే తాగొస్తుండ్రాబాదుగా తాగొస్తుండ్రుల్ని «సాభారంతా మంచురించుస్తా» దీఘరాధ రాశి గామించుస్తార్థించా గా తాగొస్తుండ్రుల్ని? తాగొస్తుండ్రుల్ని శ్యామల్ శ్యామల్ ఆయి మెరుండి లేదా అడామించా, రథమెరుండుస్తా అంతిమానికి ఉపాయాల్ని లేదా గాంచినించా మాగ్రామ నిమిసుంచుస్తా, రథ నీచే శ్యామల్ నించు లేదా సామ్రాజ్యాల్ని లేదా, శ్యామల్ నించు గాధగాంచుండు లేదా ఆయిచుండుండు లేదా - సాథిల్, సామిసాథిశ్రాం, క్రోణాసి, జ్యేణించా, రాచు మంగళచ్ఛమి సామ్రాజ్యాల్ని గామించుప్పునుంచి అంతిమానికి ఉపాయాల్ని లేదా గాంచినించా.

ძღვება იყოს თავისუფალი, იგი კველაფერზე
 წაგა სამსახურისა და ხელფისის გამო. გვეუბნებიან, რომ ჩეკნ მივიღეთ მსოფლიოში
 მოგზაურობის თავისუფლება. დიახ, ეს თავისუფლებაა, როდესაც შეგიძლია შენი
 სიამოვნებისთვის წახვიდე სხვა ქვეწებში, მაგრამ ამის საშუალების მოხალლეობის მხ-
 ლოდ 2 პროცენტს აქვს, ხოლო როდესაც
 ერთს სახვარი მიემზავნება დაუკმატერის
 საშორებლიდად, ეს თავისუფლება არაა, ეს
 მოხობაა.

სუკი გაცვალას უფლებამო, თაგრის ზებ-
გათავისუფლეს ჩვენი უფლებებისგან -
მუშაობის, საცხოვრებლის, უფასო
განათლებისა და ჯანდაცვის უფლებისგან.
გვეუტებითა, რომ მოგვცეს სიტყვის თავი-
სუფლება, მაგრამ ამ თავისუფლებას მხ-
ოლოდ მაშინ აქვს ფასი, როდესაც ხელისუ-
ფლებას გააჩნია ვალდებულება იკითხოს,
ისმინოს და რეაგირება მოახდინოს. შე-
ვარდნაძის და სააკაშვილის დროსაც შე-
ძლებოდა ყველაფრის დაწერა, მაგრამ რა
სარგებელი მოიგრანა ამან, თუ ხელისუფლება
წამოწეულ პრობლემაზე არანაირად არ
რეაგირებდა? სარგებელი ჰქონდა მხოლოდ
ხელისუფლებას, რომელიც ამაყად აცხადებ-
და, რომ ქვეყნაში არსებობს სიტყვის თავი-
სუფლება.

ლიბერალი დასავლეთელები თავისუ-
ფლებას ქმანიან იმასაც, რომ ქვეყანაში შე-
მოიჭრა დასავლერი საქონელი, ჩენ გავხდით
მსოფლიო საგაჭრო ორგანიზაციის წევრი
და დღეს უკვლება ადამიანს თითქოსდა შეუ-
ძლია შეიძინოს მისთის სპიტორ ნივთი.
მთელი პროპაგანდა, სატელევიზიო რეკლამა,
მთელი თავსმოხურული ცხოვრების წესი
უძინებს ადამიანს სულ ახალი და ახალი
საქონლის მოხმარებისა და შექნისეკნ. და
ეს ხდება გაძარცვულ ქვეყნაში, რომელსაც
დარიბი მოსახლეობა ჰყავს! და ეს, მათი
აზრით, არის თავისუფლება! ჯერ ერთი,
მსოფლიო საგაჭრო ორგანიზაციაში შეხვდა
იმ დროს, როდესაც ქვეყანას არ გააჩნია
ეროვნული ეკონომიკა და კონკურენტუარ-
იანი პროდუქცია, ნიშნავს გაანადგურო საუ-
თარი მეტარმე და გახდე სხვისი საქონლის
მომხმარებელი. მეორე, საკუთარი მოქალაქეების
ორიგინტირება მოხმარებაზე, მითუმებების
სხვისი საქონლის, ნიშნავს, პიტლერის რე-
ცეპტიონ გადაქციო ისნი პირების გვებად,
რომელთა ცხოვრების მთელი სისარჯლი
და აზრი დავს ახალი ნივთის შექნაში.

შეხედულ ჩვენი ახალგაზრდობის უდიდეს
ნაწილს, რომელიც სამომხმარებლო პროპა-
განძის ქვეშ ჩამოყალიბდა. როგორი ცხ-
ოვრების უელი მიზნები აქვთ მათ? იყიდონ
მობილური ტელეფონის ახალი მოდელი,
შეიძინონ ახალი მოდელის კომპიუტერი,
ვინც უფრო მდიდარია — აგტომობილის ახ-
ალი მოდელი და ა. შ. ხოლო ტელერეკლამა
ყოველდღე კვირის: «გამოვიდა ახალი მოდ-
ელი», «შეიძინეთ ახალი მოდელი», «იყიდეთ,
არ ჩამორჩეთ მოდას», ხალხს მამუჯნებად,
იდიოტებად აქცევენ, რომელთავისც ბედ-
ნიერება ახალი ნივთის, ახალი საქონლის
შექმანაშია. მოელ მსოფლიოში ადამიანების
იდიოტებად გადაქცევით საერთაშორისო
კაპიტალი ისეთ უფრო შორელობს, რომელთან
შედარებითაც სახსრებია, რაც იდება ადგ-
ილობრივი ლიძებრადების მხარესაჭერად,
რომლებიც დასავლერ დირგულებებს უწ-
ევენ პროპაგანდას, — უმნიშვნელოა.

სამოქმედარებლი საზოგადოების შექმნით
ეკროპა ჩიხეში შევიდა. იმავე ჩიხშია ახდე
აშშ, რომელიც ჯერჯერობით ახერხებს
არაფრით უზრუნველყოფილი დოლარით,
136 სახედრო ბაზის შექარითა და კოლოს-
ალური საგარეუ ვალით მთელი მსოფლიოს
ქასპლუატაციას და საკუთანი ქვეყანაში
მოხმარების ღონის შენარჩუნებას. მაგრამ
ეკროპაშიც და აშშ-შიც, როდესაც ისინი აფ-
ალიბებდნენ ამ მოხმარების საზოგადოებას,
გააჩნდათ შესაბამისი რესურსები. და რო-
გორი რესურსები აქვს საქართველოს? რომ
შეუძლია საქართველოს დააგრძელოთ ის
პროპაგანდის მიერ კულტივირებული მოთხ-
ოვნების. როგორი გაიზრდება თობა, რომელ
მოუწოდებენ, იცხოვრონ «როგორც ისი-
ნი», მაგრამ რომელსაც ამისთვის არავითარი
რესურსი არ გააჩნია?

— შეუძლია თუ არა პატარა, სუსტ
საქართველოს წინააღმდეგობა გაუწიოს ამ
დასაცავური დარღვევების აგრესიულ
თავსმოხვევას? პატარა წინააღმდეგობაც კი
ეკროპული სტრუქტურების, ამერიკის
ხელისუფლების მხრიდან ადშტოობების ტალ-
ღას იწვევს. ამიტომ საზოგადოებაში ჩშირად
გაისმის ხოლმე ასეთი მოსახრება: შეიკრი-
ბონ ეს პომოსევესუალები ერთად და იარონ
თავიანთი პლაკატებით, ჩვენ რა?

- საქმე ისაა, რომ ქუჩებში სიარცულით ეს არ დამთავრდება. როგორც კი საზოგადოებრივი მოვალეობის უზრუნველყოფის მიზანით.

დოება სიუსტეს გამოიჩენს, გეძმომრაობის მხარდასაჭერად გამოიყოფა უზარმაზარი თანხები და გეიაქტივისტები მოვლენს სკოლებში, უმაღლეს სასწავლებლებში, მოვდებან ტელევიზიებს, რაიონს, მსობრივი ტირიონი გამოიუშვებენ გაზეთებსა და ქურნალებს. შემდგა თავს მოუგასვევენ იუვენალურ იუსტიციას, რათა საბოლოო ჩამოა-შორის ჰყილები მშობლებს. 5-10 წლის შემდეგ ვედარ ვიცნობთ ჩვენს საზოგადოებას, იგი სხვანაირი გახდება. მაგრამ ამითაც არ დასრულდება საქმე უზნეობას, როგორც ცნობილია, საზღვრი არ აქს. პოლანდიაში, მაგალითად, უკვე შეიქმნა ბედოფილთა პარტია, რომელიც ითხოვს მათი უფლებების დაგანონებას. შევიცარიაში ინცესტი, ანუ მშობლებსა და ჰყილებს, მმებსა და დებს შორის სექსუალური ურთიერთობები იფიციალურად ნებადაროვლია. ასეთივე კანონები მზადდება სანობისავის ქვეყნებში. აშშ-ში გახსნილია სკოლები არატრადიციონული სექსუალური ორიენტაციის მქონე ბავშვებისთვის. იურიდიული სფეროდან ქრება ისეთი ცნებები, როგორიც არის «მამა», «დედა», «ქმარი», «ცოლი». საფრანგეთში, მაგალითად, ამის ნაცვლად მიღებულია «მშობელი 1», «მშობელი 2», «პარტნიორები». ეს კველაფერი ჩვენამდეც მოვა.

ერები, რომლებიც ამ «დასავლური ღირებულებების» კულტივირებას მაქონუფე ხელს, დაგრადირებებან და დაიღუპებიან. ამერიკასა და კვრიპაში გავე ადარ არის საყოველთაოდ აღიარებული ინსტიტუტები, რომელთაც ძალაში წინამდოგარება გაუწიოს ამ დაგრადირებას.

ბევრი თანამედროვე ფილოსოფიის, პოლიტიკური განვითარების, რომ მსოფლიოს მომავალი ჩინეთსა და ისლამს ეკუთვნის. ჩინეთი დასავლეთისგან ალტერნატიული ქონიობის განვითარების გეზია სახელმწიფო რეპულიტორებით და განსაკუთრებული მსოფლიშვლებით, რომელიც ადამიანის სულისა და ასკეტიზმის ფილოსოფიაზეა აგვენდული. ისლამი რელიგიური ზნებრივი ნორმებისა და ტრადიციული ცხოვრების წესის მძაცვი დაცვაა. ორივე შემთხვევაში საფუძვლის საფუძვლები ტრადიციაა. მაღლობა ღმერთს, რომ მართლმადიდებლობა, მიუხედავად ძლიერი წნევისა, ჯერჯერობით მყარად დგას ადამიანის, როგორც დგომის ქმნილების, დასაცავად. არის მონაცემები, რომ ბოლო წლებში ევროპაში რუსეთი მართლმადიდებლური ეკლესიის სამწესოებში მრევლის რაოდენობა კათოლიკებიდან და პროტესტანტებიდან მართლმადიდებლობაში გადმოსულების ხარჯზე იმტკიცება. ას ასახაოთ ტანაზე.

რაც შეეხება კვროცულების სტრუქტურების ზეწლას,ჩვენი საზოგადოება უნდა გათავისუფლდეს მათ წინაშე მონური თაყვანის-ცემისგან. სასაცილო და ამაზრზენი საასახვია, როგორ ჩამოდის თბილისში თაღლითების ჯგუფი კვროპარლამენტიდან და გვაძლევის მათი კანონებით ცხოვრებას. მცოდნე ხალხმა იცის, რომ კვროპარლამენტის მინიჭებ ნახვარი მაინც დაკომპლექტებულია აგანტიურისტებით, მექრთამეცებით, პომოსექსუალებით, ლესბოსეველებით, რომლებმაც საკუთარ კრიფნულ სახელმწიფოებში არანაირ პოზიცია კრიფნულ სახელმწიფოებში არანაირ პოზიცია კრიფნულ საქმიანობით თავი კერ წარმოაჩინეს. ისინი დაკავებულები არიან ლობიზმით – როგორც ოფიციალურით, ისე მეტობამეობაზე აგებულით. თავიანთ სახელმწიფოებში ქრთამის აღების ეშინიათ და იღებენ ისეთ პროგნიციულ ქვეყნებში, როგორიცაა საქართველო, სადაც ამ პარლამენტარებს, როგორც კერპებს, ისე უკურებებს. სახალხო პარტიის წარმომადგენელთა ჯგუფი, რომელიც აქტიურად აქრიტიკებს საქართველოს დღვენდელ ხელისუფლებას, უბრალოდ ცდილობს აითვისოს ის ფული, რომელიც წინა ხელისუფლებამ გადაუხადა. ივანი შვილმა მათ წერილები კი არ უნდა მასწროოს, არამედ ფული გადაუხადოს და ისინი მასაც ისევე შეაქმენენ, როგორც მიშას აქტივიზენ.

ბერმანელი აგტორები სამებრელოს შესახებ – მორიც ვაბნერი

უცხოელ მეკლევეარ-მოგზაურთა და
დამგირვებელთა შორის, რომლებიც დიდ
ინტერესს იქნებიან ქართველი და
ქავებასიელი ხალხის მრავალმხრივი
შესწავლისადმი, თვალსაჩინო ადგილი
უქირავს ცნობილ გერმანელ მოგზაურს,
გეოგრაფია და ბუნებისმეტყველს, მოუნხენის
აპადმიის წევრს – მორიც ვაგნერს (1813-
1887 წ.). მისი ოხსეულება XIX საუკუნის
40-იანი წლების საქართველოს ისტორიის
შესასწავლად საინტერესო წყაროს წარ-
მოადგინს. ნაშრომი 1850 წელს გამოქვებდა
ლაიფციგში, ხოლო გერმანული ტექსტის
ქართულ ენაზე თარგმნა და გამოცემა
2002 წელს განახორციელდა გია გელაშვილ-
მა. ნაშრომის სახლწოდებაა „მოგზაურობა
კოლხეთსა და კავკასიის იქთა მხარეს
მდგბარე გერმანულ კოლონიებში“. წიგნის
VIII-IX-X თავებში ვაგნერი აღწერს
იმერეთსა და სამეგრელოს, ამ მხარეთა
სამეურნეო და სულიერ ცხოვრებას,
ეკონომიკურ მდგრმარეობას, საცხოვრე-
ბლებს, ახასიათებს მოსახლეობის სხ-
ვადასხვა სოციალურ ფენას, რუსულ საბაჟო
კანონებს, რედუქტალებს, ფოთის ციხეს,
ზუგდიდს და დადიანთა რეზიდენციას, ხო-
ბისა და მარტვილის მონასტრებს (ვაგნერი
2002).

აგეორი მისი თხულების მიზანს შემდევ
გი სახით გადმოგვცემს: „ჩემი მიზანია
გარკვეული წვდილი შევიტანო ამ
ქვეყნების ცოდნაში, ვიწრო ჩარჩოებში
დაგხატო ქოლების თანამედროვეობა,
ბუნება და ხალხი და არა ისტორიული
სურათი წარმოვადგინო, რომელიც არსე-
ბული მდიდარი მასალებით ძალზე ადვი-
ლად შეიძლება გადაღებულ იქნას...“ (იქვე:
153).

ვაგნერმა 1843-46 წლებში იმოგზაურა შავიზნებისპირა ქვეყნებში, კავკასიაში, სომხეთში, ქურთისტანში და სპარსეთში (გელაშვილი, შესავალი წიგნისა: ვაგნერი 2002: 5). მის ნაშრომში მოცემულია მსჯელობა მეგრელთა ეთნოგრაფიული ჯგუფის შესახებ. კერძოდ, ტფილისზე საუბრისას მოგზაური შენიშვნაებს, რომ აქ მეგრელები და სვანებიც ცხოვრობენ. ორივე ხალხი ქართული წარმოშობისაა, მაგრამ სახის გამოყენებულებითა და ხასიათით საოცრად განსხვავდებიან ქრთმანეთისგან: „მეგრელები დამაზაზი ხალხია, კეთილშობილური სახის წყობით; მათი სახის ფერი ისეთი მკრთალია, კანი ისეთი თეთრი, როგორც შუა და ჩრდილოეთ ეკრაპის ულამაზეს ხალხებში; მათ აქვთ წყნარი და მშევიღობისმოყვარე ხასიათი“ (ვაგნერი 2002: 36). სხვაგან აღნიშნავს, რომ მეგრელები და ლაზები „ქართველების ნათესავები არიან ენით და მოდგმით (გვარით), მაგრამ ისე განსხვავდებიან მათგან, როგორც იტალიელები და ესანელები, გერმანელები და სკანდინავიელები“ (იქვე: 43).

7 იმერეთიდან გამომგზავრებული ვაგზე
სექტემბერს სწვევია მარანს; იქ ბრ-
ტელი ნავი დაუქირავებია და მდ. ფაზისზე
(რიონი) დაშვებულა. მოგზაური შენიშვნას,
რომ თუკი ქუთაისთან რიონი ჯერ კიდევ
სწრაფია და უხარმაზარ ლოდებს მხი-
არულად ახეთქებს კლდოვან ნაპირებს,
მარანს ქვემოთ მისი ბორგვა მშვიდი სიღი-
ადიოთ იცვლება და მდორევდ მიედინება.
მცირე დაქანების გამო წყლის დინება
ძლიერ შეიმჩნევა. მდინარის ოდნავ მომაღ-
ლო ნაპირები უსიერი ტყეებით და
ლიანებითაა დაფარული. ნაპირზე ნიადაგი
იმდენად სველია, რომ გადმოსვლა არც
ისე იოლია, რადგან ფეხი ლამის მსგავს
მცენარეულ საფარში ეფლობა ადამიანს...
კალაპოტის მცირე დაქანებისა და იმის
გამო, რომ თავთხელი არ გვხვდება, და
ლოდები წყალში არსადაა, ფაზისი თრ-
იქლის გემებსათვის გამოსაყენებელია
ფოთიდან მტრეთის სახლდვრამდე. ვაგზე
მონათხობიდან ირკვევა, რომ მარანს ქვე-
მოთ მცენარეული მიწით გაჟდენილ
წყალს ზედაპირსა და ფსკერზეც უგემური
ჭაობის გემი აქვს და თოთქმს არ დაიღ-
ევა. იგი იმოწმებს ფლავიუს არიანეს
ცნობას, რომ ფაზისის შესართავთან ჯერ
კიდევ იყო არგოსდროინდელი ქვის ღუზა.
ავტორი იცნობს ქსელებს თხულებასაც,
სადაც ფაზისი აზიისა და ევროპის

ჩამოუკარდება მისისიპისა და ამაზონის ბაჟვალ ტყეებს (იქვე: 124-126). სხვა ძგილას შენიშნავს, რომ „გურია, სამტრელო და იმერეთის დასავლეთი ნაწილი ძველი კოლხეთის ულამაზესი ნაწილებია, ბეჭრად ლამაზი ტრაპეზუნტის ლანდშაფტზე, რომელიც მე მოგვიანებით ვიხილე. ფაზისის მიდამოები ფოთსა და მარანს შორის შეიძლებოდა უბრწვენვალესად ჩაგვთვალა ძველ სამქაროში“ (იქვე: 123).

ვაგნერი ქუთაისის შემოგარენის განსაკუთრებულ დირსებესანიშნაობად მოიხედვს ეგნუხების რუსული კოლონის არსებობას მარანში. მისი ცნობით, ისინი არიან რუსეთის მთავრობის მიერ რელიგიური ფანატიზმისთვის ჩვეული სიძქაცრით დასჯილი და დასჯის მიზნით პაკასიაში გადმოსახლებული საჭურისები. აქ, მარანთან და ნარზანთან (Narazan – 20 ვერსზე ვლადიკავკაზიდან) მათ შეუქმნიათ სამხედრო კოლონიები. „რუსეთში არის სექტა – სტარვერცი, ე. ი. ძელორმორწმუნები, – წერს ვაგნერი, – რომლის მიმდევრები ბიბლიის ერთი აღგილის მცდარად გაგების გამო გარკვეულ ასაკში ისაჭურისებენ თავს. მოსკოვში, პეტერბურგში და რუსეთის ბევრ ქალაქში, თვით რიგაშიც ეს ცხოვრობენ ეს ოშეიათი ფა-

სატიკოსები, რომლებიც სხვულის სამარცხებინ დამახინჯების საშუალებით იმედოვნებენ ზეცაში დაიმკვიდრონ ლირსეული ადგილი... მე საქმაო რაოდენობით ვიხილე ეს ხალხი, რომლებიც ერთი გერმანელი ექიმის მტკიცებით, სხვა ინდივიდუათან შედარებით უფრო მეტად დააგადებული ენდემური ავადმყოფობებით, წვანან ქუთაისის სამხედრო პრესიტალში. მერთალი მიწისფერი, სიგამხდრე და საზიზდარი ქალური გამომეტყველება უწვერო ქოსა სახებისა ამ საქურისებს სხვა რუსი ჯარისეაცებისგან ერთი შეხედვით გამოგარჩევინებს“ (იქვე: 115-116).

სამეგრელოსა და გურიას შორის საზღვრად ძირითადად რიონი მიიჩნევდა, მაგრამ ვაგნერის სამოგზაურო ჩანაწერებიდან იმპევვა, და სხვა წერილობითი წყაროებითაც დასტურდება, რომ რიონის მარცხენა ნაპირის ტერიტორიაც სამეგრელოს პროვინციას ეკუთვნოდა. ვაგნერის თქმით, მენავევებმა გზა გაიკვლიეს უდრიანში და საღამოუჟამს რიონის მარცხენა ნაპირზე რამდენიმე შეგრულ ქოსს მიაგნეს. მოგზაური გულისტყვილით დასძენს: „ალბათ მოვა დრო, როცა ფაზისზე გაქრებიან მკვიდრები, ხოლო სლავი მოახალშენები დამტუშავებენ ამ უდაბურ ადგილებს და მეგრულ რასას და ენას მხოლოდ ისტორია მოიგონებს“ (იქვე: 126-127).

XIX საუკუნის დამდგენისათვის სამეცნიელოსა და გურიას შორის ცილიობის საგანს წარმოადგენდა პალიასტომის ტბა და მდინარეებს – ფინორსა და რიონს შორის მდებარე ტერიტორია. საზღვარი გადიოდა მალთაყის ჟესართავიდან მდ. ფინორას გასწვრივ, შემდეგ კი საზღვრის ხაზი უხვევდა ცენტრულის რიონთან ჟესართავისკენ. პალიასტომი გურიის სამთავროს უკუთხნოდა, მაგრამ სამეცნიელოს სამთავროსთან ბრძოლაში ტბაც დაკარგდა და რიონსა და ფინორს შორის მდებარე ტერიტორია (ცინცაძე 1980: 57). საარქეო საბუთებით და XIX საუკუნის I ნახევარში შედგენილი რეკების მიხედვით სამეცნიელო-გურიის საზღვარი ფინორაზე გადის (მსჯელობისათვის იხ. დუმბაძე 1957: 51-52).

სამოგზაურო ჩანაწერებში მოცემულია შავ ზღვასთან ხობისტების შესართავი. მდინარე კვეთს რევებტ-კალებს და ქალაქთან ერთვის პონტოს. იგი საქმაოდ დრმაა, მაგრამ სამ ფუტზე მეტი წყალშიდის მქონე გემებს მდინარეში შესვლა არ შეუძლიათ, რასაც ხელს უდლის ზღვის შესართავთან დაზეინული ქვიშა. ამ მიზეზით ბარგის შეძლებისდაგვარად სწრაფად გადორტვითვისთანავე გემები ყოველთვის ჩქარობენ და ზღვაში გაბრუნებას. ვაგნერი გვაუწყებს, რომ რიონის შესართავთან მდებარე ფოთის ნავსადგური და სამეცნიეროს უკიდურეს ჩრდილოეთ საზღვარზე მდებარე ანაკლიაც არ ის უხილვათ ნავსადგური...

ცალიალქნიანი გემბის ამოთრევა (იქვე: 134-135). შავ ზღვასთან ხობისწყლის შესართავს ადგილობრივი მოსახლეობა ამჟამად ბოდაზე უწოდებს, რაც თურქულად „ზღვის კურეს“ ნიშავს.

ჭევის პირას, ეხურის შესართავის მარცხნის მხარეს მოგადავს, ართ-ართი უძა-

ଓଡ଼ିଆ ମାର୍କେଟିକ୍ ପାଇସଲାଇଟ୍

ବୀରମାନେ କାହାରେ କାହାରେ

მოგ ხაურის მეფანებით ხოვოროსის
ქალაქებიდან რედუტ-კალე მსგავსებას
პოლობს დონის კაზაკთა დედაქალაქ
ხოვოჩერკასტან (იქნა).
ამართავოთ სახოლოლობის — რა-

გერმანული საისტორიო დოკუმენტებით და უკავშირდება XIX საუკუნის დასაწყისიდან ხობისწყდის შესართავთან არსებულ ნაგებადგურში რესერვის ჯარის ნაწილების ჩაყენებას. ეს ნაგებადგური მანამდე ყველვის სახელით იყო ცნობილი და მისი ისტორია 1804 წლიდან, ანუ იმ დროდან, რაც ყუდვევი და მისი მიღდამოები რესერვის ქვეითმა პოლება დაიკავა, სულ სხვა გზით წარიმართა (პაჭმორია 1968: 3).

ქულევი სოფელი და ოქის ცენტრია ხობის მუნიციპალიტეტში, შავი ზღვის ნაპირზე, ხობისწყლის შესართავთან. ქალაქ ხობს 18 კმ-ით არის დაშორებული. კ. ცხადასას დაკავირვებით, „სოფლის მოქალი მოსახლეობა განვითარებულია ერთ ქვეზე, რომელიც მდ. ხობისწყლის მარჯვენა ნაპირს გასდევს სოფ. კორათიდან ისტორიული ციხესიმაგრის ნანგრევებამდე“ (ცხადაია III, 2007: 220). სახელწოდების იშვიათი ვარიანტია ქულე. 6. ასათიანის ვარაუდით, სოფლის სახელწოდება ოურქული ყვლიდან („მონაც.“) უნდა წარმოდგებოდეს. არგუმენტი: „ხობის შესართავიდან ხომ თბაძლებს ქართველი ტყვემონები გაყავდათ“. კერძო საუბარში გამოიტანეს ამ აზრის იზიარებს მ. პაჭიორია და დასხენს: „ასეთ მოსაზრებას იქნებ ეხმაურება „ყვლისკარი“, რომელიც ზუგდიდის რაიონში ერთ-ერთი სოფლის სახელწოდება იყო“ (პაჭიორა 1968: 8; სქელით).

დუტ-კალექს“ ხობის შესართავთან კაზაკების დამკიდებას (1804 წ.) უკავშირებს და წერს, რომ ხობისწყლის ზღვასთან შესართავთან, მდინარის მარცხნიან ნაპირზე მათ ააგეს რედუტი, ხოლო იქ სადაც ხობი და ციფი უერთდება ერთმანეთს. შეიმჩნევა გარედან აგურით მოპირკეთებული ქვის ორი კედელი. ამ ქველი კედლების ნანგრევებზე ნათლად შეიმჩნევა ნაჭარი მიწით შემაღლებული ადგილი, რაზეც თავადმა ჯაინძმა ხის კოშკი კულევი ააშენა. იქ მდგარი დაცვა მეოვალურებისას უწვდო შავი ზღვის სანაპიროს. ტყით დაფარული კოშკი ზღვიდან შეუმჩნეველი იყო. სპასკი დასხენს, რომ სწორედ კაზაკების მიერ აგებულმა რედუტმა და ჯაინძმის ქვემდა კოშკმა კულევმ, ანუ კალექტ მისცა სახელი დღვეანდელ რედუტ-კალექს (Спасский-АВТОНОМОВ) 1847, 55, VIII:25; პაჭკორია 1968: 6-7; მიხეივა 1974: 34).

Рѣдѹщѣ-კალეს ისტორიის მავლევარი
მამანგი პაჭკორია იმოწმებს ფოთის
ნავსაღვურის პროექტების შედგენსა და
მშენებლობაზე მომუშავე ინჟინერ შავროვის
ცნობას, რომლის თანახმად, ხობის
სანაპიროზე დაბინავებულმა ბელევის
სამხედრო ნაწილებმა მალე იქ გააშენეს
„Земляной редут. редуту этому прибавили
слово Кале, что значит „крепость“ (პაჭკო-
რია 1968:7). რედѹщѣ-კალეს ციხის მშენებლომ-
ბა რამდენიმე წელიწადს მიმდინარეობდა,
რასაც მოწმობს 1808 წლის 24 იანვრის
ცნობა, კერძოდ, მთავარმართებლის მიერ
სამხედრო მინისტრ პროზოროვაკისადმი
გაგზავნილი მოხსენება, რაშიც აღნიშუ-
ლია: „რედѹщѣ-კალეში მე ისეთი სამხედრო
სიმაგრის აგება ვუზრმანე, რომ ჯარის

მცირე რიცხვითაც შეიძლებოდეს მტრის კაველა შემოტევის მოგერიება. ციხე-სიმაგრის მშენებლობა მაღლ დამთავრდება"-ო (იქვე: 31). მდინარის მარცხნის მხარეს შემორჩენილ აღნიშვნულ ნაციხარს ადგილობრივი მოსახლეობა ჯიხას „ციხის“ სახელით მოიხსენიებს.

(ପ୍ରଦୀପ କହିଲୁବୁ, ବେଳେ କାହାରିବୁ
କାହାରିବୁ, କାହାରିବୁ, କାହାରିବୁ)

ვერაზი „საკალებო პვერცხების“, ერთი საიდუმლო ისტორია!

ბავშვობიდან მოყოლებული, ყველაზე სათხოდ და გულში შინამწერობად „აღდგომის დღესასწაული“ შემომრჩნა!

— მასებნება, მაშინ, 100 წელს მიტანებული ივლიტა ბებია, ახლა წლის (14-15 იანვარი) ზეიმის შეძლება, წინასწარმეტებულ, ჩვენი ოჯახის წევრს, — „მაკუჩხურა“ (მეგვლებ) თავისთან მოიხმობდა (მანამდე, ამას დათა ბაბუა აკეთებდა თუმცა, ივნის 1943 წელს, გაგანა, მეორე მსოფლიო ომს და გადატყვევით გარდაიცვლებოდა, მის მარან ბელლებს დადარაჯებული, კონფისკაციის სამსახური დაცლიდა და „ფრონტზე“ გასაგზავნი სურათ-სანოვაგან, კოლმურნებობის სურათი საკუთრება გაძლიერდა), საგანგაბო უფლებით შემოსავდა და დააგადლებდა, — სანიტარიუმის დაგულებით, საგულდაგული შექსწალა ქობალიების (დათა, მათე და კისტა) მიწებზე, დასახლებული თჯახების მდგომარეობა, თუკი, რომელიმე მათვანს უჭირდა უნდა გამოიგვიანოს, რატომ მოხდა ასე ხომ არ ზარმაცობდნენ, ულის ცხოვრების წესს ხომ არ ეწეოდნენ და ეს „საგანგებო კომისია“ თუ მოიტანდა დასკვნას, რომ, ისინი პატიოსან ცხოვრების წესს მისდევნ და დახმარება და თანადგომა სტირიცია, მაშინ, ქობალიების მიერ, საწყისად გაცემულ მიწებზე დასახლებული თჯახების მიერ დაწებული, სიმბოლური, საშობაო და საადგანო საწყისარი იმათ უნდა გადაცემოდა, ვისაც იმ წელს განსკუთრებულად უჭირდა!

1943 წლის თებერვალში, ჩვენი ბაბუას, — დათა ქობალიას გარდაცვალების შემდეგ, მის კუთვნილ მიწებზე, არავის არაფერი მოუწევია, რადგან იგი, — „საერთო, საკოლმურნეო საკუთრება განდასაცავისად“.

იმშემად, მამაჩემი შოთა, ბიძები, — ნაპო და რაუდენ ქობალიები და დადატყვების მას აქსალიო წორწონავა (იგი უბრუ-უკალოდ დაიკარგა) „ფრონტზე“ იძრმოდნენ!.. დიდი სამიზნელო იმი მოვიგეო, ვეროა და დაარჩენი მსოფლიო ფაშიზმის მონიბისგან ვისეხნით, მაგრამ, ჩვენ მანიც არაფერი გვეშველა.

დიდმა ინგლისელმა, მწერალმა ჯორჯ როუელმა, ფანტასტიკურ ნაწარმოებში „ცხოველების ფერმა“, მისთვის ჩვეულები აღვალონ მაგანიშვი, — მაგრამ დაადგინდა ჩვენს მსარეში 1943 წელს ჩამოუკენიათ. 1944 წელს რუსის ციხეში სამხედრო ტკაცეთა ბანაკი ჩაუქცებიათ. ისინი, საბჭოთა ჯარისკაცებთან ერთად ხიდს აშენებდნენ ენგურზე, — „ოცარცეს ხიდს“ რომ ვესახოთ დდეს. 1948 წელს დაუმთავრებიათ მისი შექნებლობა!

— რა თქმა უნდა, მასთვებ-ძექთა, — ვებასუხე!

ხანმოკლე დუშილის შემდეგ მომიყენ, — „გერმანულ სამხედრო ტკაცეთი პირველი ნაბადი ჩვენს მსარეში 1943 წელს ჩამოუკენიათ. 1944 წელს რუსის ციხეში სამხედრო ტკაცეთა ბანაკი ჩაუქცებიათ. ისინი, საბჭოთა ჯარისკაცებთან ერთად ხიდს აშენებდნენ ენგურზე, — „ოცარცეს ხიდს“ რომ ვესახოთ დდეს. 1948 წელს დაუმთავრებიათ მისი შექნებლობა!

— ექვ ციხის გვერდით სასაფლაო იყო, სადაც გარდაცლილ გერმანულ ტკაცების ასაფლავებდნენ. იმი რომ დამთავრდა, როივე მსარეს განახდა, სასაფლაოები, — გერმანიასა და ერთობაში ჩვენი ჯარისკაცების, ჩვენიან, მათ შორის რუსის ციხესთან გერმანულ ტკაცეთა სასაფლაო!

— „აღდგომა“ და ხასოთ დაკავშირებული ზემები, სკოლის პერიოდის უფრო გახსენების ფერმა, — მაგრამ დაადგინდა გაისარცხეთ, მაგრამ, ეს არაფერია იმასთან შედარებით, რაც კაცობრიობას მოელის... იგი მაღვევ გაცხადდა აშშს, მოგვიანებით, ვეროპის უსახური გაერთიანების და მათ დაპირისპირებული რუსთის სახით!

— ბოლო შე მოგიხდით, სათქმედს გადავუხვი, — მამაჩემი 1947 წლის აგვისტოში დაბრუდა, „ფრონტიდან“. ახალგანვითარდა გაისარცხეთ, მაგრამ, ეს არაფერია იმასთან შედარებით გვაიარცხეთ, მაგრამ, ეს არაფერია იმასთან შედარებით!..

— „აღდგომა“ და ხასოთ დაკავშირებული ზემები, სკოლის პერიოდის უფრო გახსენების ფერმა, — მაგრამ დაადგინდა გაისარცხეთ, მაგრამ, ეს არაფერია იმასთან შედარებით, რაც კაცობრიობას მოელის... იგი მაღვევ გაცხადდა აშშს, მოგვიანებით, ვეროპის უსახური გაერთიანების და მათ დაპირისპირებული რუსთის სახით!

— ბოლო შე მოგიხდით, სათქმედს გადავუხვი, — მამაჩემი 1947 წლის აგვისტოში დაბრუდა, „ფრონტიდან“. ახალგანვითარდა გაისარცხეთ, მაგრამ, ეს არაფერია იმასთან შედარებით გვაიარცხეთ, მაგრამ, ეს არაფერია იმასთან შედარებით!

— აქ დავვე ერთხელ დავხვდე წერტილს და გავისხენებ. უნიკალურ შემთხვევას, რომელიც ჩვენი თჯახების გარდა, არა მცონია თუ სადმე ხდებოდა და დაგდომის“ დადგენაზე.

— აღდგომი და გამოიდან უფრო იყო იმი თუმცა, რომ მოგვიანებით მივაქციო მას ყურადღება და, როცა ვიკისე, საიდან ჩნდებოდნენ ისინი, ბუნდოვანი პასუხის გარდა, სხვა არაფერი მსმენია.

ამ თემას, დიდი ხნის შემდეგ, სრულიად შემთხვევით გადავაწყდო.

...1983 წელს, ქართველ ტურისტებთან ერთად, ავსტრიაში მომიწია მოგზაურობამ. სამოგზაურო მარშრუტში ქალაქი მელეკიც აღმოჩნდა, სადაც მამაჩემი შესახლები მსოფლიო ომის დამოავრცების შემდეგ. როგორ მამაჩემის გავაცნო ჩემი მოგზაურობის მარშრუტი, მთხოვთ არ უნდა გამოიგვიანოს, რატომ მოხდა ასე ხომ არ ზარმაცობდნენ, ულის ცხოვრების წესს ხომ არ ეწეოდნენ და ეს „საგანგებო კომისია“ თუ მოიტანდა დასკვნას, რომ, ისინი პატიოსან ცხოვრების წესს მისდევნ და დახმარება და თანადგომა სტირიცია, მაგრამ, ქობალიების მიერ, საწყისად გაცემულ მიწებზე აშშს, მოგვიანებით, ვეროპის უსახური გაერთიანების და მათ დაპირისპირებული რუსთის სახით!

— ასე მარტივად და წრფელი გულით იშლებოდა ქვეყნების შორის, ბოროტების ნაკვალევი, ფაშიზმა რომ დაუტოვა კაცობრიობის ისტორიას!

— სამწერაოდ, დაუკავშირდებოდა სინამდევილე, ახალი ფაშიზმას კაცობრიობის!

როგორც ზემოაც გახსენება ახალი საშიშროება, რომელიც ქვეყნის განადგურებისთანავე დაიწყებოდა, თვალნათლივ დაინახა ჯორჯ ორუელმა და გაღმოგვცა „ცხოველების უკანას“ მეორე მსოფლიო ომი ახალი დამთავრულებრივი იყო. არაფერი აუცილებლობა არ არსებოდა ახალი ბოროტების ჩასაფლავი, როცა, — ამერიკის შეკრიბულმა შეტატბმბა, ხილისმასა და ნაგასაკში ატომური ბომბები ჩამოაგდო, მდიდრობით უდიაშაულო დამაინა განადგურულ დამასხვების კაცობრიობას!

კადვა ერთხელ გავიმორნა, — გენადიალურმა მოაზროვნება! და წინასწარმეტებულმა, ინგლისელმა, მწერალმა ჯორჯ ორუელმა, დაუტარავად გაგაფირთხილა, — „ეს არაფერია, რაც მოხდა, იმასთან შედარებით, რაც კაცობრიობას მომავალში, ღირების ბატონის გაცემის მისამარცხებლი და დამასხვება!“

— ეს დრო კარგა ხანია დადგა, — თვალისწილელობა საჭირო მხოლოდ, რომ იგი ვიგრძნოთ და დაგვისახოთ!

— ჩვენი უფალის, იესო ქრისტეს დადგომის მადლობა დაიგარის და გადატყვევის გონიერება, მისი სულის და ხორცის განწენების, კაცობრიობის გადამისახდომის და დაგვისახოთ!

— ეს დრო კარგა ხანია დადგა, — თვალისწილელობა საჭირო მხოლოდ, რომ იგი ვიგრძნოთ და დაგვისახოთ!

— ჩვენი უფალის, იესო ქრისტეს დადგომის მადლობა დაიგარის და გადატყვევის გონიერება, მისი სულის და ხორცის განწენების, კაცობრიობის გადამისახდომის და დაგვისახოთ!

— უფალი გაწყველობდება!

— ქრისტე აღსდგა!

დაგილ ძობალი

Association ქართველი

მიმდინარე წლის 3 აპრილს აბაშის ქურულების სახლში, საზოგადოება „აბაშელის“ ინიციატივით, ივჯავახიშვილის სახელის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მეცნიერ-

მიესალმა საზოგადოება „აბაშელის“ თავმეტობაზე კ. კეკელია, აბაშის და მამაჩემის და მამა გამოისახებული მამოხარებელი მამა კეკელია რომელმაც სამახასოერო სახურაში გადასცა სტუმარს. დონისძიებას ასევე ესწრებოდა აკადემია „ფაზისის“ ვიცე-პრეზიდენტი სიმონ ხარაია.

დაექციაზე საუბარი იყო იმის თაობაზე, რომ 1908 წელს, ქუნძულ კრებაზე, იტალიურ დაუტოვად, კრებაზე და რომელიმე აღმოჩნდა 16 სახტიმეტრ

სკოლური კუთხი მიჰყავს უზრნალისტ ბიორგი ჯალაძენას მურთაზ ხურცილაგა: ამ დაფასებაში ძველი ღრღ ბამახსენა...

მარტვილის „მერანის“ საშინაო არენა, მაყურებელთა დასწრების მხრივ, ეროვნულ ჩემიონატში ყველთვის გამოირჩეოდა. მოვდინის საფარის უარგისობის გამო გუნდი დააღმოვინო თუ წელი საშინაო შევეღდებს სამტრედაში ატარებდა.

რამდენიმე კვრის წინ სტადიონი გაიხსნა და მას ოფიციალურად მიენიჭა ლეგენდარული საბჭოთა ქართველი ფეხბურთელის მურთაზ ხურცილაგას სახელი.

სასამოვნო პრევენენტს საფუძველი რამდენიმე წლის წინ ჩაეყარა, როცა ქობულების საფეხბურთო სტადიონს, რვაზე ჩელებაბის საატაზე მუდოდ, „ჩელე არქა“ დაერქვა. ლეგენდების სიცოცხლეშივე დაფასების ტენდენცია ძალიან კარგი პრეცედენტია.

მარტვილის სტადიონის სახეობო გახსნას ექვსთვისი სამუშაოები უძლოდა. პროექტი ფინანსორი, რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტრისა და „მერანის“ პრეზიდენტის, ბიზნესმენ ურიდინი დაფინანსებით განხორციელდა.

„სამწუხაოდ, პირველი საშინაო მატჩი დავთმეთ, თუმცა არ შევცდები, თუ ვიტვი, რომ საბოლოო ჯამში მაინც მოგებულები დავარჩიო. ჩელე „მოვიგეთ“ ახალი, ფიფას სტანდარტების შესაბამისი ხელოვნურსაფარისანთვის საფეხბურთო მოედანი, თავისი ინფრასტრუქტურის, რისოვისაც მინდა მადლობა გადავუხადო უველი დაფინანსებით გარემონტირებული ინჯიას.

აქვე სამაჟიოთ მინდა აღნიშნო — ამ სტადიონზე აიდგა ფეხი და დიდი ფეხბურთის სიკენტ გაიკვლია გზა მარტვილის სახელის შეუვალ მცველად „დადა“ წოდებულმა მურთაზ ხურცილაგამ, რომელსაც მნედლად თუ გასცდებოდა მოწინაშე გულმარჯვე გუნდის თავისი შევალებული ჩელენის კუთხის მინდა და დიდი ფეხბურთის სახელი გადავუხადო უველი და ადამიანის, რომელმაც ამ საქმეში თავისი წვდილი შეიტანა.

აქვე სამაჟიოთ მინდა აღნიშნო — ამ სტადიონზე აიდგა ფეხი და დიდი ფეხბურთის სიკენტ გაიკვლია გზა მარტვილის სახელის შეუვალ მცველად „დადა“ წოდებულმა მურთაზ ხურცილაგამ, რომელსაც მნედლად თუ გასცდებოდა მოწინაშე გულმარჯვე გუნდის თავისი შევალებული ჩელენის კუთხის მინდა და დიდი ფეხბურთის სახელი გადავუხადო უველი და ადამიანის, რომელმაც ამ საქმეში თავისი წვდილი შეიტანა.

მჯერა, ხურცილაგას სახელობის სტადიონზე მურთაზ ხურცილაგას დონის ფეხბურთელები აღითდებიან, — გიორგი ფირიდონი.

მისივე თქმით, ახლო მომავალში რაიონის ცენტრში გაისხება თანამედროვე სტილის კეთილმოწყობილი სასტუმრო, რომელსაც ამჟამად კოსმეტიკური სამუშაოები უტარდება. ახლო მომავლისთვის კი მარტვილის მთავარ სპორტულ არენაზე დაგეგმილია ორმხრივი ტრიბუნების დამონტაჟება და გადახურვა.

ეს კეთილაუერი კი იმისთვის კეთდება, რომ მდიდარი ტრადიციებით გამორჩეული მარტვილის რაიონი ღირსეულდა დახვდეს სტემრებს.

ამ საკიონებზე ჟურნალისტი თავად ვეტერან ფეხბურთელს ბატონ მურთაზ ხურცილაგას ესაუბრა:

“სტადიონისთვის ჩემი სახელის მინიჭებამ სიამავის გრძელობი ამავით მადლობა ინიციატივით ჯგუფს, რომელმაც ჩემი სახელი მშობლიურ ქალაქში უკვდავეო, განსაკუთრებით, „მერანის“ პრეზიდენტი მოიცინობით ინჯიას.

მარტვილებების უზომო სიყვარულმა და დაფასებამ ჩემი მართლაც უდარდებო სიყმაწყილე გამასახენა. კვირაობით, როცა მარტვილის „სალეხონ“ საშინაო მატჩებს ატარებდა, ხალხი დილიდან საღამომდე ფეხბურთით ცხოვრიბი. გასაოცარ სითბოს გამოხატავდნენ არა მარტო ფეხბურთელების, არამედ ერთმანეთის მომართაც მართლაც რომ დაუვიწყარი და სანატრედი დრო იყო...

სამწუხაოდ, სტადიონის გახსნის მატჩზე დასწრება ვერ შეველი, ვახტე თავრაცა გავიკეთე თუმცა ახლო მომავალში აუცილებლად ვეხტუმრები მარტვილს. სანამ პირში სული მიღებას, რითიც შემეტება, დაევასტრები ჩემს რაიონს, ყოველთვის მემახსოვრება ჩემი თავადებე და ჩემი ხალხი.

აქვე უნდა ვთქათ კიდევ ერთი სიახლის შესახებ: მარტვილის მუნიციპალიტეტის საერებულომ განიხილა საინიციატივო ჯგუფის (ბესიკ გვაზავა, ჯესი სურმავა, დაზმირ ვახანია) განცხადება, ვეტერანი ფეხბურთელის, აწვარდაცვლილი დავით დარჯანიას სახელობის ტურნირის ჩატარების შესახებ და დადებითი გადაწყვეტილება მიღიღ ტურნირი გაზაფხულზე ჩატარდება და ის ტრადიციული იქნება.

მჯერა, ხურცილაგას სახელობის სტადიონზე მურთაზ ხურცილაგას დონის ფეხბურთელები აღითდებიან, — გიორგი ფირიდონი.

მჯერა, ხურცილაგას სახელობის სტადიონზე მურთაზ ხურცილაგას დონის ფეხბურთელები აღითდებიან, — გიორგი ფირიდონი.

აქვე სამაჟიოთ მინდა აღნიშნო — ამ სტადიონზე აიდგა ფეხი და დიდი ფეხბურთის სიკენტ გაიკვლია გზა მარტვილის სახელის შეუვალ მცველად „დადა“ წოდებულმა მურთაზ ხურცილაგამ, რომელსაც მნედლად თუ გასცდებოდა მოწინაშე გულმარჯვე გუნდის თავისი შევალებული ჩელენის კუთხის მინდა და დიდი ფეხბურთის სახელი გადავუხადო უველი და ადამიანის, რომელმაც ამ საქმეში თავისი წვდილი შეიტანა.

აქვე სამაჟიოთ მინდა აღნიშნო — ამ სტადიონზე აიდგა ფეხი და დიდი ფეხბურთის სიკენტ გაიკვლია გზა მარტვილის სახელის შეუვალ მცველად „დადა“ წოდებულმა მურთაზ ხურცილაგამ, რომელსაც მნედლად თუ გასცდებოდა მოწინაშე გულმარჯვე გუნდის თავისი შევალებული ჩელენის კუთხის მინდა და დიდი ფეხბურთის სახელი გადავუხადო უველი და ადამიანის, რომელმაც ამ საქმეში თავისი წვდილი შეიტანა.

მჯერა, ხურცილაგას სახელობის სტადიონზე მურთაზ ხურცილაგას დონის ფეხბურთელები აღითდებიან, — გიორგი ფირიდონი.

მჯერა, ხურცილაგას სახელობის სტადიონზე მურთაზ ხურცილაგას დონის ფეხბურთელები აღითდებიან, — გიორგი ფირიდონი.

აქვე სამაჟიოთ მინდა აღნიშნო — ამ სტადიონზე აიდგა ფეხი და დიდი ფეხბურთის სიკენტ გაიკვლია გზა მარტვილის სახელის შეუვალ მცველად „დადა“ წოდებულმა მურთაზ ხურცილაგამ, რომელსაც მნედლად თუ გასცდებოდა მოწინაშე გულმარჯვე გუნდის თავისი შევალებული ჩელენის კუთხის მინდა და დიდი ფეხბურთის სახელი გადავუხადო უველი და ადამიანის, რომელმაც ამ საქმეში თავისი წვდილი შეიტანა.

მჯერა, ხურცილაგას სახელობის სტადიონზე მურთაზ ხურცილაგას დონის ფეხბურთელები აღითდებიან, — გიორგი ფირიდონი.

მჯერა, ხურცილაგას სახელობის სტადიონზე მურთაზ ხურცილაგას დონის ფეხბურთელები აღითდებიან, — გიორგი ფირიდონი.

აქვე სამაჟიოთ მინდა აღნიშნო — ამ სტადიონზე აიდგა ფეხი და დიდი ფეხბურთის სიკენტ გაიკვლია გზა მარტვილის სახელის შეუვალ მცველად „დადა“ წოდებულმა მურთაზ ხურცილაგამ, რომელსაც მნედლად თუ გასცდებოდა მოწინაშე გულმარჯვე გუნდის თავისი შევალებული ჩელენის კუთხის მინდა და დიდი ფეხბურთის სახელი გადავუხადო უველი და ადამიანის, რომელმაც ამ საქმეში თავისი წვდილი შეიტანა.

აქვე სამაჟიოთ მინდა აღნიშნო — ამ სტადიონზე აიდგა ფეხი და დიდი ფეხბურთის სიკენტ გაიკვლია გზა მარტვილის სახელის შეუვალ მცველად „დადა“ წოდებულმა მურთაზ ხურცილაგამ, რომელსაც მნედლად თუ გასცდებოდა მოწინაშე გულმარჯვე გუნდის თავისი შევალებული ჩელენის კუთხის მინდა და დიდი ფეხბურთის სახელი გადავუხადო უველი და ადამიანის, რომელმაც ამ საქმეში თავისი წვდილი შეიტანა.

აქვე სამაჟიოთ მინდა აღნიშნო — ამ სტადიონზე აიდგა ფეხი და დიდი ფეხბურთის სიკენტ გაიკვლია გზა მარტვილის სახელის შეუვალ მცველად „დადა“ წოდებულმა მურთაზ ხურცილაგამ, რომელსაც მნედლად თუ გასცდებოდა მოწინაშე გულმარჯვე გუნდის თავისი შევალებული ჩელენის კუთხის მინდა და დიდი ფეხბურთის სახელი გადავუხადო უველი და ადამიანის, რომელმაც ამ საქმეში თავისი წვდილი შეიტანა.

აქვე სამაჟიოთ მინდა აღნიშნო — ამ სტადიონზე აიდგა ფეხი და დიდი ფეხბურთის სიკენტ გაიკვლია გზა მარტვილის სახელის შეუვალ მცველად „დადა“ წოდებულმა მურთაზ ხურცილაგამ, რომელსაც მნედლად თუ გასცდებოდა მოწინაშე გულმარჯვე გუნდის თავისი შევალებული ჩელენის კუთხის მინდა და დიდი ფეხბურთის სახელი გადავუხადო უველი და ადამიანის, რომელმაც ამ საქმეში თავისი წვდილი შეიტანა.

აქვე სამაჟიოთ მინდა აღნიშნო — ამ სტადიონზე აიდგა ფეხი და დიდი ფეხბურთის სი